

**Umělec a síť
– přátelé, spolupracovníci, zadavatelé zakázek**

**Artist and Networks
– Friends, Collaborators, Contract Owners**

Akademické konferenční centrum, Husova 4a, Praha 1,
30.–31. května 2024

Academic Conference Centre, Husova 4a, Prague 1,
30-31 May 2024

30. května / 30 May

9.00–9.30 Registrace / Registration

9.30–9.45 Zahájení / Introduction

Tomáš Winter (*ředitel Ústavu dějin umění AV ČR, Praha / Director of the Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague*)

Alicja Knast (*ředitelka Národní galerie v Praze / General Director of the National Gallery in Prague*)

9.45–11.00

Vedoucí / Chair: Tadeáš Kadlec (*Ústav dějin umění AV ČR, Praha / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague*)

Tereza Johanidesová (*Ústavu dějin umění AV ČR, Praha / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague*) – Tomáš Kolich (*Galerie moderního umění v Hradci Králové / Gallery of Modern Art in Hradec Králové*):

From influences to networks in art history

Maximillian Kummer (*University of Bonn*): **Andrea Riccio's Confidants – The Renaissance Witnessing Practice as a Source for Art History**

Camilla Fabretti (*Ca' Foscari University, Venice*): **Fact or fiction? Plautilla Nelli and her bottega in sixteenth century Florence**

Diskuze / Discussion

11.00–11.20

Přestávka / Break

11.20–12.35

Camille Larraz (*Paris*): **Pierre Duplan: a painter at the crossroad of Avignon's artistic community between the 16th and 17th centuries**

Leonie Kortmann (*Julius-Maximilians-University of Würzburg*): **Painters Abroad in an Early Stage of Career – Networks for Germans in Paris in the 18th Century**

Katarzyna Chrzanowska (*Institute of Art, Polish Academy of Sciences, Warsaw*): **Professional and private relationships between members of the guild of painters in Cracow from the 1740s to 1760s**

Diskuze / Discussion

12.35–13.30

Oběd / Lunch break

13.30–15.05

Vedoucí / Chair: Ústav dějin umění AV ČR, Praha / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague

Dominik Matus (*Brno*): **Síť laických truhlářů a sochařů české dominikánské provincie**

Josef Kadeřábek (*Univerzita Hradec Králové, Centrum urbánní historie / University of Hradec Králové, Centre for Urban History*): **Umělci v síti vztahů multikonfesijního města. Výstavba kostela Nejsvětější Trojice ve Slaném 1581–1602**

Martin Hořák (*Akademie výtvarných umění, Praha / Academy of Fine Arts, Prague*): **Otec a syn**

Quitainerovi v síti vztahů barokní Prahy

Radka Heisslerová – Marie Fiřtová (*Národní galerie v Praze / National Gallery in Prague*):
Přátelské, profesní a společenské vazby umělce a osvícenského erudity Jana Quirina Jahna

Diskuze / Discussion

15.05–15.25

Přestávka / Break

15.25–17.00

Jan Štěpánek (*Praha / Prague*): **Hagenauer kontra Ullmann. Proces sjednávání a ztráty uměleckých zakázek v okruhu Prokopa III. Lažanského ve 40. a 50. letech 19. stol.**

Kristýna Hochmuth (*Národní galerie v Praze / National Gallery in Prague*): **Jaroslav Čermák a jeho obchodní strategie**

Martina Pachmanová (*Vysoká škola uměleckoprůmyslová / UMPRUM / Academy of Arts, Architecture and Design in Prague / UMPRUM*): **„Vážený pane šéfredaktore...“ a „Milostivá paní“: Arne Laurin a „jeho“ umělkyně v Prager Presse**

Miroslava Šudomová (*Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad / The Museum of Literature in Moravia, Rajhrad*): **Sběratel a mecenáš Mojmír Helcelet a jeho svět exlibris**

Diskuze / Discussion

31. května / 31 May

9.00–10.15

Vedoucí / Chair: Tereza Johanidesová (*Ústav dějin umění Akademie věd ČR / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences*)

Sarah Bakkali (*Librairie des Princes, Château de Versailles*): **Inside the Isabey studio**

Louise Bonvalet (*Université de Rouen-Normandie*): **“Died in Saint-Denis poorhouse”:
tracing the life of an 18th century Parisian enameller**

Quentin Despond (*History of Contemporary Art, University of Strasbourg*): **“Choosing a decorator for your palace by word of mouth: the network of Nathaniel de Rothschild in Vienna”**

Diskuze / Discussion

10.15–10.35

Přestávka / Break

10.35–11.30

Anastasia Sabinina (*Vienna*): **Prague at the Austro-Hungarian Exhibition in Imperial Russia: Czech Art Between Vienna and St. Petersburg**

Lovorka Magaš Bilandžić (*Department of Art History, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb*): **Networking through Graphic Art – Milenko D. Gjurić and Collaboration of Croatian and Czech Graphic Artists after the First World War**

Diskuze

11.30–12.30

Oběd / Lunch break

12.30–14.05

Vedoucí / Chair: Radka Heisslerová (*Národní galerie v Praze / National Gallery in Prague*)

Petr Kolář (*Státní okresní archiv Klatovy / State District Archive Klatovy*): **JUDr. Josef Stupecký.**

Přítel, příznivec a podporovatel výtvarníků Generace Národního divadla

Martin Šolc (*Národní památkový ústav, Metodické centrum moderní architektury v Brně / National Heritage Institute, Methodological Centre of Modern Architecture in Brno*): **Ludwig**

von Förster v síti židovských a protestantských gründerů

Jan Galeta (*Masarykova univerzita, Seminář dějin umění, Brno / Masaryk University, Department of Art History, Brno*): **Architekt August Prokop: vzestupy a pády v autobiografické**

retrospektivě

Ludmila Novotná (*Státní oblastní archiv v Plzni / State Regional Archive in Pilsen*): **Josef Matějka, Rudolf Jindřich a Vojta Šíp – členové výtvarného odboru plzeňské stolní**

společnosti Mha

Diskuze / Discussion

14.05–14.20

Přestávka / Break

14.20–15.35

Vedoucí / Chair: Kristina Uhlíková (*Ústav dějin umění Akademie věd ČR, Praha / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague*)

Daniel Hupko (*Múzeum mesta Bratislavy / Bratislava City Museum*): **Literárny salón Hany Gregorovej v Bratislave**

Lenka Kerdová (*Vienna*): **Johannes Urzidil: teoretik a umělec prostupující a spojující česko-, německo- a anglickojazyčný kulturní svět v převratném 20. století**

Barbora Řepková (*Univerzita Karlova, Ústav pro dějiny umění / Charles University, Department of Art History*): **Škola architektury Pavla Janáka – pedagog jako zprostředkovatel**

příležitosti

Diskuze / Discussion

Konferenci pořádá Ústav dějin umění AV ČR a Národní galerie v Praze. / The conference is organised by the Institute of Art History of the CAS and the National Gallery in Prague.

Kapacita míst je omezena, prosíme o přihlášení na adrese konference@udu.cas.cz. / If you are interested in attending the conference, please register at konference@udu.cas.cz.

Tereza Johanidesová (*Ústav dějin umění AV ČR, Praha / Institute of Art History, Czech Academy of Sciences, Prague*) – **Tomáš Kolich** (*Galerie moderního umění v Hradci Králové / Gallery of Modern Art in Hradec Králové*):

From influences to networks in art history

In recent years, the network analysis, which aims to entangle the intricate social relations between actors, has been applied in art history with considerable intensity and self-evidence. Artists and their work began to be analysed as a part, or even a product, of broader social and institutional ties. Are networks in art history in danger of becoming a similarly ubiquitous and at the same time vague conceptual tool as the former „influence“? The paper will focus on the genesis of network thinking and rhetoric in art history - what are the possibilities and limits of the use of this concept and when it functions only as an impressive metaphor. Attention will also be paid to current network visualizations, which, although based on sophisticated computer programs, can quickly slip into mere spectacular symbolization. The persuasiveness of these visualizations may not come from their content, but from the visually impressive interconnectedness that connotes meanings such as „modern“, „dynamic“ or „democratic“.

Od vlivů k sítím v dějinách umění

Zkoumání sítí, které si klade za cíl analyzovat spleť sociální vztahy mezi aktéry, se v posledních letech uplatňuje v dějinách umění se značnou intenzitou a samozřejmostí. Umělci a jejich tvorba začali být analyzováni jako součást či přímo produkt širších společenských a institucionálních vazeb. Nehrozí však sítím v dějinách umění, že se stanou podobně všudypřítomným a zároveň vágním pojmovým nástrojem, jako někdejší „vliv“? Příspěvek se zaměří na genezi síťového myšlení a rétoriky v dějinách umění: jaké jsou možnosti a limity využití tohoto konceptu a kdy funguje jen jako působivá metafora. Pozornost bude věnována i aktuálním síťovým vizualizacím, které, přestože vychází ze sofistikovaných počítačových programů, mohou rychle sklouznout k pouhé efektní symbolizaci. Přesvědčivost těchto vizualizací nemusí vycházet z jejich obsahu, ale z výtvarně působivé provázanosti, která konotuje významy jako „moderní“, „dynamický“ či „demokratický“.

Maximilian Kummer (*University of Bonn*):

Andrea Riccio's Confidants – The Renaissance Witnessing Practice as a Source for Art History

Andrea Riccio and Severo da Ravenna are the most influential protagonists of the Paduan school of small bronze at the beginning of the 16th century. However, both artists stimulated the genre in different ways: Riccio with the production of finest individual pieces and Severo with mass production.

In my contribution I want to show that the different artistic profiles reflect different social profiles, which I can illustrate using private documents such as purchase agreements and testaments. I already compiled the still unpublished sources on Severo for my dissertation. For this contribution I also looked through all the documents relating to Riccio to collect the witness lists, which have also been largely ignored by researchers to date. From the witnessing practice I can deduce that Riccio was already familiar with the local and Venetian „nobility“ at the beginning of his career, later even had a sexual relationship with a woman of this class and cultivated close personal relationships with famous Paduan academics. Severo, on the other hand, who sold his bronzes on the open market, remained in the artisan

milieu even after returning to his hometown Ravenna. Finally, for the history of bronze art in general one striking similarity in the social networks of the two masters is significant: there are no foundrymen as witnesses, although there was a foundry complex in Padua that could be described as pre-industrial. This should be read as sign that small bronzes – in contrast to the monumental sculptures – were usually products of goldsmiths with all consequences for their material interpretation and valuation.

Důvěrníci Andrey Riccia – renesanční svědecká praxe jako pramen pro dějiny umění

Andrea Riccio a Severa da Ravenna jsou nejlivnějšími protagonisty padovské školy malého bronzu na počátku 16. století. Oba umělci však tento žánr stimulovali různými způsoby: Riccio se věnoval výrobě nejlepších individuálních kusů, Severo masové produkci.

Ve svém příspěvku chci ukázat, že rozdílné umělecké profily odrážejí rozdílné sociální profily, což mohu ilustrovat na soukromých dokumentech, jako jsou kupní smlouvy a testamety. Dosud nepublikované prameny o Severovi jsem již shromáždil pro svou disertační práci. Pro tento příspěvek jsem také prošel všechny dokumenty týkající se Riccia a shromáždil seznamy svědků, které byly dosud badateli rovněž z velké části ignorovány. Ze svědecké praxe mohu vyvodit, že Riccio se již na počátku své kariéry znal s místní a benátskou „šlechtou“, později měl dokonce sexuální vztah se ženou z této vrstvy a pěstoval blízké osobní vztahy se známými padovskými akademiky. Naproti tomu Severo, který své bronzы prodával na volném trhu, zůstal v řemeslnickém prostředí i po návratu do rodné Ravenny. A konečně, pro dějiny bronzového umění obecně je významná jedna nápadná podobnost v sociálních sítích obou mistrů: jako svědci nejsou uvedeni žádní slévači, ačkoli v Padově existoval slévárenský komplex, který by se dal označit za předindustriální. To je třeba chápat jako známka toho, že drobné bronzы – na rozdíl od monumentálních plastik – byly obvykle výrobky zlatníků se všemi důsledky pro jejich materiálovou interpretaci a ocenění.

Camilla Fabretti (Ca' Foscari University, Venice):

Fact or fiction? Plautilla Nelli and her bottega in sixteenth century Florence

Throughout history, the lives of women artists, due to social expectations, have often been idealized. My research, focused on Plautilla Nelli and her *compagne*, hopes to detangle fact from fiction through archival sources, and shed light on her role as *Madre Pittora* in sixteenth-century Florence. Indeed many, if not most, of the sources which have detailed the accounts of Plautilla Nelli either belong to her same religious order of the Dominicans or to what is defined as artistic literature, and therefore not considered fully reliable. My analysis aims to compare and contrast all existing sources, touching on a number of authors who have written of Plautilla throughout the centuries, in order to retrace her life, and understand not only her true status as a mentor and leader of her community, but also her own awareness of her work as an artist, as someone who was at length considered the female successor of Fra Bartolomeo.

Skutečnost, nebo fikce? Plautilla Nelli a její bottega ve Florencii 16. století

V průběhu dějin byl život umělkyň kvůli společenským očekáváním často idealizován. Můj výzkum, zaměřený na Plautillu Nelli a její *compagne*, chce prostřednictvím archivních pramenů oddělit fakta od fikce a objasnit její roli *Madre Pittora* ve Florencii šestnáctého století. Mnoho, ne-li většina pramenů, které podrobně popisují Plautillu Nelli, totiž patří buď k jejímu řeholnímu řádu dominikánů, nebo k tomu, co je definováno jako umělecká

literatura, a proto není považováno za zcela spolehlivé. Cílem mé analýzy je porovnat všechny existující prameny a dotknout se řady autorů, kteří o Plautile psali v průběhu staletí, abychom znovu prozkoumali její život a pochopili nejen její skutečné postavení jako mentorky a vůdkyně své komunity, ale také její vlastní povědomí o její umělecké činnosti, jako někoho, kdo byl dlouho považován za ženskou nástupkyni Fra Bartolomea.

Camille Larraz (*Paris*):

Pierre Duplan: a painter at the crossroad of Avignon's artistic community between the 16th and 17th centuries

The painter Pierre Duplan is now almost solely recognised for being Quentin Varin's master. However, he is the most prolific artist of Avignon, a flourishing economic and artistic hub between Italy, the Mediterranean and northern countries, between the 1570s until his death in 1605. A large number of documents, mainly contracts for altarpieces and urban decorations, but also everyday life transactions, allow us to reconstruct his career and social relations as early as the 1550s. This communication thus sets out to examine how Pierre Duplan manages to establish a monopoly thanks to a number of factors, such as his large network of powerful Provençal patrons and his central place in the painter's community through professional, familial and marital bonds. Documents and the rare surviving works that can be attributed to Duplan also show how he stylistically places himself in direct filiation with Simon de Châlons (†1561), Avignon's foremost painter whose monopoly he seems to inherit.

Pierre Duplan: malíř na křižovatce avignonské umělecké komunity mezi 16. a 17. stoletím

Malíř Pierre Duplan je dnes uznáván téměř výhradně jako mistr Quentina Varina. Byl však nejplodnějším umělcem Avignonu, vzkvétajícího hospodářského a uměleckého centra mezi Itálií, Středomořím a severními zeměmi, v období od 70. let 16. století až do své smrti v roce 1605. Velké množství dokumentů, především zakázek na oltářní obrazy a městskou výzdobu, ale také transakcí z každodenního života, nám umožňuje rekonstruovat jeho kariéru a společenské vztahy již v 50. letech 16. století. Příspěvek si klade za cíl prozkoumat, jak se Pierru Duplanovi podařilo vytvořit monopol díky řadě faktorů zahrnujících rozsáhlou síť vlivných provensálských mecenášů a jeho ústřední pozici v malířské komunitě prostřednictvím profesních, rodinných a manželských vazeb. Dokumenty a řídce dochovaná díla, která lze Duplanovi připsat, také ukazují, jak se stylově řadí do blízké návaznosti na Simona de Châlons († 1561), předního avignonského malíře, jehož monopol zřejmě zdědil.

Leonie Kortmann (*Julius-Maximilians-University of Würzburg*):

Painters Abroad in an Early Stage of Career – Networks for Germans in Paris in the 18th Century

Numerous painters traveled to Paris after completing their academic training in German residential cities. There they attempted to gain a foothold in everyday life and the artistic landscape with the help of contacts. In order to examine this social history of German artists in the 18th century, the networks of the painters will be investigated in order to understand how a temporary life in the French capital as a foreign artist was possible. The aim is to show what financial, economic, social as well as artistic support the young painters received from home and from Paris. My conference contribution will present the participation and

function of various groups of people in the stay in Parisian stay of four exemplary artists from Berlin, Kassel, Mannheim and Stuttgart.

Malíři v zahraničí v rané fázi kariéry – síť Němců v Paříži v 18. století

Řada malířů cestovala do Paříže po absolvování akademického vzdělání v německých rezidenčních městech. Tam se snažili s pomocí kontaktů prosadit v každodenním životě a uměleckém prostředí. Při zkoumání této sociální historie německých umělců v 18. století budou sledovány síť malířů, díky nimž můžeme pochopit, jak bylo možné dočasně žít ve francouzské metropoli jako zahraniční umělec. Cílem je ukázat, jakou finanční, ekonomickou, sociální i uměleckou podporu dostávali mladí malíři z domova a z Paříže. Můj konferenční příspěvek představí účast a funkci různých skupin lidí na pařížském pobytu na příkladu čtyř umělců z Berlína, Kasselu, Mannheimu a Stuttgartu.

Katarzyna Chrzanowska (*Institute of Art, Polish Academy of Sciences, Warsaw*):

Professional and private relationships between members of the guild of painters in Cracow from the 1740s to 1760s

The guild of painters in Cracow was a powerful organisation in the 18th century that regulated the education of artists and influenced their careers.

Based on the study of guild documents and church records, the paper will present various types of networks of both professional and private relationships between members of the painters' guild in Cracow between 1740 and 1769. The basic relationship developed in the guild was that between master and apprentice. At the same time, the masters formed a separate group whose interdependence influenced for example the election of alderman and thus the direction of the organisation's activities. Connected to this network was the private sphere, which can be reconstructed on the basis of entries in church records concerning the choice of witnesses at weddings or godparents of children. The reconstruction and analysis of these relationships provides new insights into the careers and place of the painters among the citizens of Cracow.

Profesní a soukromé vztahy mezi členy malířského cechu v Krakově od 40. do 60. let 18. století

Cech malířů v Krakově byl v 18. století mocnou organizací, která regulovala vzdělávání umělců a ovlivňovala jejich kariéru.

Na základě studia cechovních dokumentů a církevních záznamů příspěvek představí různé typy sítí profesních i soukromých vztahů mezi členy malířského cechu v Krakově v letech 1740–1769. Základní vazbou, která se v cechu vyvinula, byl vztah mezi mistrem a učněm. Mistři zároveň tvořili samostatnou skupinu, jejíž vzájemná provázanost ovlivňovala například volbu radního, a tím i směřování činnosti organizace. Na tuto síť navazovala soukromá sféra, kterou lze rekonstruovat na základě zápisů v dokumentech církevní provenience týkajících se výběru svědků při svatbách nebo kmotrů dětí. Rekonstrukce a analýza těchto vztahů poskytuje nový pohled na kariéru a místo malířů mezi krakovskými měšťany.

Dominik Matus (*Brno*):

The network of lay carpenters and sculptors of the Czech Dominican province

The period of the second half of the 17th century is associated with vigorous building activities of many church orders, which continued in the subsequent 18th century. The

individual convents often chose proven artists, especially for more important commissions, for the decoration of church interiors, i.e. mainly altar architecture, paintings, and sculptures. In connection with the work of these and other artists, the historiography to date has noted the participation of lay brothers, or *conversi*, who participated with them in the decoration of churches to varying degrees. The gradual independence of the convents, the establishment of their own workshops and the participation of these *conversi* in the artistic decoration of churches in the Moravian part of the Province of Bohemia of the Dominican order emerges from hitherto unused sources. The way they moved between convents and whether they travelled across provincial borders was also mapped. The sources also shed light on the entry of a number of artists and artisans into the order, the advantages it conferred and the nature of their work or abilities, which were often more versatile than those of urban artists and artisans. A small insight into professional education and devotional practices was also provided by extant books, which also reveal friendly relations between the brothers.

Sít laických truhlářů a sochařů české dominikánské provincie

S obdobím druhé poloviny 17. století se pojí čilé stavební aktivity mnoha církevních řádů, které pokračovaly i v následujícím 18. století. Na výzdobu kostelních interiérů, tedy především oltářní architektury, malby a sochy, si jednotlivé konventy často vybíraly již prověřené umělce, a to především u důležitějších zakázek. V souvislosti s prací těchto i dalších umělců si dosavadní historiografie povšimla účasti laických bratří, neboli konvršů, kteří se s nimi na výzdobě kostelů do různé míry podíleli. Z dosud nevyužitých pramenů vyplývá postupné osamostatňování konventů, zřizování vlastních dílen a podíl těchto konvršů na umělecké výzdobě kostelů v moravské části české provincie dominikánského řádu. Byl také zmapován způsob, jakým se mezi konventy pohybovali a zda cestovali i přes hranice provincie. Prameny také osvětlily vstup řady umělců a uměleckých řemeslníků do řádu, výhody, které jim to přinášelo a charakter jejich práce či schopnosti, které byly často všestrannější než u městských umělců a řemeslníků. Drobný vhled do odborného vzdělání a devočních praktik poskytly rovněž dochované knihy, odhalující i přátelské vztahy mezi bratry.

Josef Kadeřábek (*Univerzita Hradec Králové, Centrum urbánní historie / University of Hradec Králové, Centre for Urban History*):

Artists in the network of relationships of a multi-confessional town: Construction of the Church of the Holy Trinity in Slaný in 1581–1602

At the turn of the 17th century, the town of Slaný represented a multi-confessional royal "goods" with a majority of non-Catholics, among whom the Utraquists dominated. In this space, we will look at the professional and personal relationships of the builders Volf, Jakub Maceta and the painter Jan, who participated in the creation of the new Church of the Holy Trinity, while showing that an anchoring in local networks of relationships was crucial both for the creation of the building itself and for the daily life of the above-mentioned artists. We will work from the municipal correspondence, records of council minutes, contracts, and registry records.

Umělci v síti vztahů multikonfesijního města. Výstavba kostela Nejsvětější Trojice ve Slaném 1581–1602

Město Slaný na přelomu 16. a 17. století představovalo multikonfesijní královské „zboží“

s většinou nekatolíků, mezi kterými dominovali utrakvisté. V tomto prostoru nahlédneme profesní a osobní vztahy stavebníků Volfa, Jakuba Macety a malíře Jana, kteří se podíleli na vzniku nového kostela Nejsvětější Trojice, přičemž ukážeme, že ukotvení v místních sítích vztahů bylo klíčově jak pro vznik samotné stavby, tak pro každodenní život výše zmiňovaných umělců. Vycházet budeme z městské korespondence, záznamů radních protokolů, smluv a matriční evidence.

Martin Hořák (*Akademie výtvarných umění, Praha / Academy of Fine Arts, Prague*):

Father and son Quitainer in the network of relations of baroque Prague

The monograph *Reassembling the Social* by the French sociologist Bruno Latour is among the almost canonical texts of actor network theory (ANT). When reading it, one cannot fail to notice how carefully the author clarifies the world of thought of ANT. This reticence describes one of the basic features of ANT, which is the turn from the reductive meta-language of traditional social theories to viewing social reality “from below”, through the interactions of various types of actors.

The paper does not aspire to an exhaustive application of ANT in relation to the chosen topic of the Quitainer father and son sculpture workshop, active in baroque Prague for a period of almost seven decades. It is inspired by the indicated empirical aspects of this method and gives the floor to the primary sources – especially reports in the fonds of the Prague birth and death registers – which it approaches as a unique form of testimony of both actors about their social relations. In the spirit of ANT, it first attempts to map and reconstruct the Lesser-Town world of the Quitainer father and son pair, and then focuses on intergenerational comparisons.

Otec a syn Quitainerovi v síti vztahů barokní Prahy

K bezmála kanonickým textům teorie sítě aktérů (ANT) patří monografie *Reassembling the Social* francouzského sociologa Bruna Latoura. Při jejím čtení si nelze nevšimnout, s jakou obezřetností autor myšlenkový svět ANT objasňuje. Tato rezervovanost vystihuje jeden ze základních rysů ANT, jímž je obrat od reduktivního metajazyka tradičních sociálních teorií k nahlížení sociální reality „zdola“, prostřednictvím interakcí aktérů nejrůznějšího typu.

Příspěvek neaspiruje na vyčerpávající aplikaci ANT ve vztahu ke zvolenému tématu sochařské dílny otce a syna Quitainerových, působící v barokní Praze po období téměř sedmi desetiletí. Inspiruje se naznačenými empirickými aspekty této metody a dává slovo primárním pramenům – zejména zprávám ve fondu pražských matrik –, k nimž přistupuje jako ke svébytné formě výpovědi obou aktérů o jejich sociálních vztazích. V duchu ANT se nejprve pokusí zmapovat a znovu sestavit malostranský svět otce a syna Quitainerových a poté se zaměří na mezigenerační srovnání.

Radka Heisslerová – Marie Fiřtová (*Národní galerie v Praze / National Gallery in Prague*):

Friendly, professional, and social ties of the artist and Enlightenment erudite Jan Quirin Jahn

The artist and erudite Jan Quirin Jahn (1739–1802) was more famous for his theoretical texts. At the same time, his artistic activity is an interesting material, exactly corresponding to the demands of the Enlightenment education. With his art, Jahn profiled himself as a pedagogue, for whom artistic production was often a tool to teach the newly emerging bourgeois society. He collaborated, for example, on the anatomical manual of Dr Josef Tadeáš

Klinkoš, created a sample book of drawings for art adepts just like the artists Ludvík Kohl or Jan Tomáš Kleinhart, and Jahn's other works also had a didactic character. His versatile social activity, including teaching, expertise, sitting in important commissions or participation in restoration work, required, in addition to erudition, an extensive network of acquaintances. Jahn's connections of both professionals and friends include, in addition to the commonly mentioned František Martin Pelcl, Franz Lothar Ehemant and Joseph Anton Riegger, even important people from the areas of mathematics, astrology, the natural sciences or even medicine (Kašpar Royko, Antonín Strnad, Jiří Procháska, Jan Mayer, and Ignác Born). The paper will present a varied social network in which some names repeatedly intersect.

Přátelské, profesní a společenské vazby umělce a osvícenského erudity Jana Quirina Jahna

Umělec a erudita Jan Quirin Jahn (1739–1802) se proslavil spíše svými teoretickými texty. Jeho výtvarná činnost je přitom zajímavým materiálem, přesně odpovídajícím nárokům osvícenské osvěty. Jahn se svým uměním profiloval jako pedagog, pro nějž byla výtvarná tvorba často nástrojem k poučení nově vznikající měšťanské společnosti. Spolupracoval např. na anatomické příručce dr. Josefa Tadeáše Klinkoše, vytvářel vzorník kreseb pro výtvarné adepty stejně jako umělci Ludvík Kohl či Jan Tomáš Kleinhart a i další Jahnova díla měla didaktický charakter. Jeho všestranná společenská činnost zahrnující výuku, znalectví, zasedání ve významných komisích či podíl na restaurátorských pracích, vyžadovala kromě erudice také rozsáhlou síť známostí. Jahnovy profesní a přátelské vazby obsahují kromě běžně uváděných Františka Martina Pelcla, Franze Lothara Ehemanta či Josepha Antona Rieggra i významné osobnosti z oblasti matematiky, astrologie, přírodních věd či medicíny (Kašpar Royko, Antonín Strnad, Jiří Procháska, Jan Mayer, Ignác Born). Příspěvek představí pestrou společenskou síť, v níž se některá jména opakovaně protínají.

Jan Štěpánek (Praha / Prague):

Hagenauer versus Ullmann: The process of negotiating and losing art commissions in the circle of Prokop III Lažansky in the 1840s and 1850s

The dominant feature of the town of Chyšě near Karlovy Vary is the Renaissance castle, which was rebuilt in the then fashionable "antique" style by Prokop III in 1856–1858. Lažanský from Buková (1798–1868). It took place following the plans of Ignác Vojtěch Ullmann (1822–1897), then a rising star of domestic architecture. However, it appears from recently discovered sources that his engagement was not planned from the beginning, because the count first entrusted it to the Buquoy builder Václav Hagenauer (1809–1860). However, for various reasons, his project did not come to fruition, and Ullmann ended up building for Lažanský in Prague as well. The article sheds light on the ways in which the two gentlemen came to be in the count's sights and how they won and lost contracts. It turns out that, in addition to the client's personal ties, the decisive factor was the social network of the manor's officials, whose scope often exceeded the scope of the given region and on whose shoulders fell responsibility for the planning, implementation, and financing of his romanticising ideas.

Hagenauer kontra Ullmann. Proces sjednávání a ztráty uměleckých zakázek v okruhu Prokopa III. Lažanského ve 40. a 50. letech 19. století

Dominantou městečka Chyšě u Karlových Varů je zámek, který v letech 1856–1858 nechal

v tehdy módním „starožitném“ stylu přestavět Prokop III. Lažanský z Bukové (1798–1868). Stalo se tak podle plánů Ignáce Vojtěcha Ullmanna (1822–1897), tehdy vycházející hvězdy domácí architektury. Z nedávno objevených pramenů však vysvítá, že jeho angažmá nebylo od počátku plánováno. Hrabě totiž nejprve pověřil buquoyského stavitele Václava Hagenauera (1809–1860). K realizaci jeho projektu ale z různých příčin nedošlo a Ullmann nakonec pro Lažanského stavěl i v Praze. Příspěvek osvětluje cesty, kterými se oba pánové dostali do hledáčku hraběte a jakým způsobem získávali i ztráceli zakázky. Ukazuje se, že kromě osobních vazeb objednavatele, byla rozhodující sociální síť panských úředníků, jejichž působnost často přesahovala rámec daného regionu a na jejichž bedra padala zodpovědnost za plánování, realizaci i financování jeho romantizujících idejí.

Kristýna Hochmuth (*Národní galerie v Praze / National Gallery in Prague*):

Jaroslav Čermák and his business strategy

In the second half of the 19th century, the success of visual artists depended not only on academic recognition as before, but newly also on criticism and the art trade. While in the Czech lands the influence of these two factors grew later, in Belgium and especially in France, we encounter a socio-historical phenomenon described by Harrison and Cynthia White as the “system of dealers and critics” already in the 1850s. Čermák’s participation in the Paris Salons and the reaction of art critics to the exhibited works have already been treated, but his relationship with collectors and art dealers has remained, with exceptions, on the sidelines of art-historical research. The paper will be based on the archive documentation of the Goupil & Cie company, which in relation to Čermák has not yet been published and shows the artist’s relationship to the promotion of his own work, as well as correspondence, period catalogues, and periodicals. Thanks to this, his relationship with selected private collectors (Fodor, Pereire, Salis-Schwabe) and art dealers (Behr, Bonnefoy, Goupil, Hollender) will be revealed.

Jaroslav Čermák a jeho obchodní strategie

Ve druhé polovině 19. století úspěch výtvarných umělců nezávisel jen na akademickém uznání, ale nově také na kritice a obchodu s uměním. Zatímco v českých zemích vliv těchto dvou faktorů narůstal později, v Belgii a zejména ve Francii se již v 50. letech 19. století setkáváme se společensko-historickým fenoménem popsaným Harrisonem a Cynthií Whiteovými jako „systém obchodníků a kritiků“. Čermákova účast na pařížských Salonech a reakce umělecké kritiky na vystavená díla byla již zpracována, ale jeho vztah se sběrateli a obchodníky s uměním zůstal až na výjimky stranou umělecko-historického bádání. Příspěvek bude vycházet z archivní dokumentace společnosti Goupil & Cie, která ve vztahu k Čermákovi nebyla doposud publikována a která ukazuje na umělcův vztah k propagaci vlastního díla, a taktéž z korespondence, dobových katalogů a periodik. Díky tomu bude poodhalen jeho poměr jak k vybraným soukromým sběratelům (Fodor, Pereire, Salis-Schwabe), tak k obchodníkům s uměním (Behr, Bonnefoy, Goupil, Hollender).

Martina Pachmanová (*Vysoká škola uměleckoprůmyslová / UMPRUM / Academy of Arts, Architecture and Design in Prague / UMPRUM*):

“Dear Editor-In-Chief” and “Gracious Lady”: Arne Laurin and “his” women artists in the Prager Presse

The paper is devoted to the role of the *Prager Presse* daily newspaper in establishing women

on the art scene of the First Czechoslovak Republic, especially to the personality of Arne Laurin, who was the editor-in-chief of the influential German-written periodical between 1921 and 1938. Based on archival research of the correspondence, it maps the network of female artists whose work, thanks to Laurin's support and emancipatory "promotion", gradually gained space not only on the pages of the *Prager Presse* (through reviews, for their time exceptionally high-quality intaglio reproductions using photogravure in the *Bilderbeilage* weekend supplement, or occasional illustration and journalistic work), but also in exhibition operation of that period. Attention will be paid to Laurin's relationship with Věra Jičínská, Milada Marešová, Jana Bernkopfová-Hladíková, Zdena Burghauserová, Běla Kašparová, Helena Bochořáková, among others, as well as to what extent *Prager Presse* participated in the formation of opinions on interwar women's art. Last but not least, the article will underline the need to reassess the persistent gender blindness in the cultural-historical research of social ties in the field of fine art (in connection with professional organizations as well as informal unions, awarding commissions, patronage, etc.), which, through the generic masculine and the introductory illustration, is also part of the call for papers of this conference.

„Vážený pane šéfredaktore“ a „Milostivá paní“: Arne Laurin a „jeho“ umělkyně v Prager Presse

Příspěvek se věnuje roli deníku *Prager Presse* pro etablování žen na prvorepublikové výtvarné scéně, zvláště pak osobnosti Arne Laurina, který byl šéfredaktorem vlivného německy psaného periodika mezi lety 1921–1938. Na základě archivního průzkumu korespondence mapuje síť umělkyně, jejichž dílo díky Laurinově podpoře a emancipačnímu „promotérství“ postupně získávalo prostor nejen na stránkách *Prager Presse* (prostřednictvím recenzí, na svou dobu mimořádně kvalitních hlubotiskových reprodukcí ve víkendové příloze *Bilderbeilage* či příležitostné ilustrátorské a publicistické práci), ale i v dobovém výstavním provozu. Pozornost bude věnovaná vztahu Laurina s Věrou Jičínskou, Miladou Marešovou, Janou Bernkopfovou-Hladíkovou, Zdenou Burghauserovou, Bělou Kašparovou, Helenou Bochořákovou aj. a taktéž tomu, jakou měrou se *Prager Presse* podílel na formování názorů na meziválečné ženské umění. Příspěvek v neposlední řadě podtrhne nutnost přehodnotit přetrvávající genderovou slepotu při kulturně-historickém zkoumání sociálních vazeb na poli umění (v návaznosti na profesní organizace stejně jako neformální svazky, zadávání zakázek, mecenát apod.), která je ostatně skrze generické maskulinum a úvodní ilustraci taktéž součástí výzvy k účasti na této konferenci.

Miroslava Šudomová (Památník písemnictví na Moravě, Rajhrad / The Museum of Literature in Moravia, Rajhrad):

The collector and patron Mojmir Helcelet and his world of exlibris bookplates

The pharmacist, collector and philanthropist Mojmir Helcelet (1879–1959), originally from Brno, connected artistic personalities of the visual world by means of commissioned work for his private exlibris bookplates and small graphics. He came from a family tradition of artistically and culturally oriented personalities and collectors (the physician Jan Helcelet, politician Ctibor Helcelet, organiser of the women's movement Aloisie Helceletová, and others). Through friends from literary circles, e.g., S.K. Neumann, he met graphic artists and painters such as Václav Špála, Vojtěch Preissig or even Josef Váchal. He was present not only for commissioned originals of small book labels by Josef Čapek, but also turned to

recognized names in his field such as Petr Dillinger, František Bílek, Jan Konůpek, Eduard Milén or Karel Němec, in total he approached forty artists during his life as a collector... His collection reportedly included forty thousand exlibris bookplates, of which two hundred of his own and twelve thousand graphic sheets.

Sběratel a mecenáš Mojmír Helcelet a jeho svět exlibris

Lékárník, sběratel a filantrop Mojmír Helcelet (1879–1959), pocházející z Brna, propojoval umělecké osobnosti výtvarného světa pomocí zadavatelské práce pro svá soukromá exlibris a drobné grafiky. Vycházel z rodinné tradice umělecky a kulturně zaměřených osobností a sběratelů (lékař Jan Helcelet, politik Ctibor Helcelet, organizátorka ženského hnutí Aloisie Helceletová aj.). Přes přátele z literárních kruhů např. S. K. Neumanna se seznámil s grafiky a malíři jako byli Václav Špála, Vojtěch Preissig či dokonce Josef Váchal. Stál nejen u zadavatelských prvotin drobných knižních značek Josefa Čapka, ale obracel se také na uznávaná jména svého oboru Petra Dillingera, Františka Bílka, Jana Konůpka, Eduarda Miléna nebo Karla Němce, celkově tak oslovil během svého sběratelského života na čtyřicet umělců... Jeho sbírka údajně čítala na čtyřicet tisíc exlibris, z toho dvě stě vlastních a dvanáct tisíc grafických listů.

Sarah Bakkali (*Librairie des Princes, Château de Versailles*):

Inside the Isabey studio. In „l'Atelier d'Isabey“: sociability networks among painters in late eighteenth- and early nineteenth-century Paris

As part of this study day devoted to the artist and his networks, we are looking at Louis Léopold Boilly's painting of Isabey's studio, a precious testimony to artistic life at the end of the 18th century, in the midst of the French Revolution. This painting offers us a window onto the world of art and artistic sociability of the period. Using this painting as a starting point, we want to highlight the relationship between two important figures portrayed side by side and united by an embrace: Simon Chenard, the famous flag bearer who has become iconic, and Louis Léopold Boilly himself, the artist behind this work.

Extending our analysis to the other figures in the painting, we sought to understand how their networks operated, and how they may have been at the origin of what I have termed 'collections of artists' friends'. These friendly and professional relationships were crucial in supporting and promoting 'living artists', providing an essential support network in the tumultuous context of the French Revolution.

In addition, we want to show that the art market did not remain on the fringes of these circles of sociability. Although a dealer is not explicitly represented in the painting, we know that their influence was significant at the time. Through friendly ties, art dealers actively participated in these networks, contributing to the survival and success of artists. This discreet but influential presence of the art market played an essential role in the dynamics of the social and friendly networks that shaped the artistic landscape of the eighteenth century.

Uvnitř studia Isabey. V „l'Atelier d'Isabey“: společenské sítě pařížských malířů konce 18. a počátku 19. století

V rámci conference věnované umělci a jeho sítím se podíváme na obraz Isabeyho ateliéru od Louise Léopolda Boillyho, který je cenným svědectvím o uměleckém životě na konci 18. století, uprostřed Francouzské revoluce. Tento obraz nám nabízí okno do světa umění

a umělecké družnosti té doby. Na jeho základě chceme poukázat na vztah dvou významných postav zobrazených vedle sebe a spojených objetím: Simon Chenard, slavný vlajkonoš, který se stal ikonou, a sám Louis Léopold Boilly, autor tohoto díla.

Rozšířením analýzy na další postavy na obraze se snažíme pochopit, jak fungovaly jejich sítě a jak mohly stát u zrodu toho, co jsem nazvala „sbírkami přátel umělců“. Tyto přátelské a profesionální vztahy měly zásadní význam pro podporu a propagaci „žijících umělců“ a v bouřlivém kontextu Francouzské revoluce poskytovaly nezbytnou podpůrnou síť.

Kromě toho chceme ukázat, že trh s uměním nezůstal na okraji těchto společenských kruhů. Ačkoli na obraze není výslovně zastoupen obchodník, víme, že jeho vliv byl v té době významný. Prostřednictvím přátelských vazeb se obchodníci s uměním aktivně podíleli na těchto sítích a přispívali k přežití a úspěchu umělců. Tato nenápadná, ale vlivná přítomnost trhu s uměním hrála zásadní roli v dynamice společenských a přátelských sítí, které utvářely uměleckou krajinu osmnáctého století.

Louise Bonvalet (*Université de Rouen-Normandie*):

„Died in Saint-Denis poorhouse“: tracing the life of an 18th century Parisian enameller

Humbert-Beau Hautcoeur, an 18th century Parisian enameller, declared missing since 1779 by his wife, died alone in the poorhouse at Saint-Denis on 24 February 1781, aged 40. However, notarial sources and economic documents show that he was well integrated into a network of professionals in the guild of „patenôtriers“. By using different types of sources, we have access to different moments in his life, enabling us to retrace his life and career.

In doing so, we will be able to look at the state of the guild of “patenôtriers” in Paris just before the French Revolution: was it still strong enough to offer mutual assistance to its workers? Why does Hautcoeur’s network not enough for his bead-making business to survive? Finally, why does he feel compelled to abandon his wife and children and exclude himself from his own community? The sources at our disposal can provide answers to these questions.

„Zemřel v chudobinci v Saint-Denis“: po stopách pařížského smaltéra 18. století

Humbert-Beau Hautcoeur, pařížský smaltér 18. století, kterého jeho manželka prohlásila za nezvěstného od roku 1779, zemřel 24. února 1781 sám v chudobinci v Saint-Denis ve věku 40 let. Notářské prameny a hospodářské doklady však ukazují, že byl dobře začleněn do sítě profesionálů v cechu „patenôtriers“. S využitím různých typů pramenů máme přístup k různým momentům jeho života, což nám umožňuje sledovat jeho životní a profesní dráhu. Přitom budeme moci nahlédnout do cechu „patenôtriers“ v Paříži těsně před Francouzskou revolucí: Byl ještě dostatečně silný, aby mohl svým členům nabídnout vzájemnou pomoc? Proč Hautcoeurova síť nestačí k tomu, aby jeho korálkářský podnik přežil? A konečně, proč se cítí nucen opustit svou ženu a děti a vyloučit se z vlastní komunity? Odpovědi na tyto otázky nám mohou poskytnout prameny, které máme k dispozici.

Quentin Despond (*History of Contemporary Art, University of Strasbourg*):

“Choosing a decorator for your palace by word of mouth“: the network of Nathaniel de Rothschild in Vienna

In autumn 1872, the Alsatian banker A. Renouard de Bussière (1804–1887) visited the Rothschild family in Vienna. It was during this meeting that he recommended the work of Eugène Dock (1827–1890), a Strasbourg artist-decorator, to decorate the ceiling of the

“museum” of the future Nathaniel Rothschild palace in Vienna. This case study will also look at the notion of Francophilia (for which the family is known) within their network: is this Francophilia reflected in the decoration of their palaces? Do they work exclusively with French artists, or do they also rely on Viennese artists? Thanks to unprecedented correspondence and the recent discovery of drawings related to this project, it is now possible to gain a better understanding of the content of the exchanges between wealthy patrons and modest artists. These new documents make it possible to reconstruct, analyze and put to the test a setting built within the framework of the Vienna Ring Road (Ringstraße) which is described as historicist-eclectic, and which was completely lost in the bombings of 1944.

„Výběr dekorátora pro váš palác na základě ústního doporučení“: síť Nathaniela de Rothschilda ve Vídni

Na podzim roku 1872 navštívil alsaský bankéř A. Renouard de Bussière (1804–1887) rodinu Rothschildů ve Vídni. Právě při tomto setkání doporučil dílo štrasburského umělce-dekorátora Eugèna Docka (1827–1890) k výzdobě stropu „muzea“ budoucího paláce Nathaniela Rothschilda ve Vídni. Tato případová studie se bude zabývat také pojetím frankofilství (kterým je rodina známá) v rámci jejich sítě: Odráží se toto frankofilství ve výzdobě jejich paláců? Spolupracují výhradně s francouzskými umělci, nebo se spoléhají i na umělce vídeňské? Díky neobyčejně rozsáhlé korespondenci a nedávnému objevu kreseb souvisejících s tímto projektem je nyní možné lépe pochopit podstatu kontaktů mezi bohatými mecenáši a skromnými umělci. Tyto nové dokumenty umožňují rekonstruovat, analyzovat a podrobit zkoušce dílo vytvořené v rámci vídeňské okružní třídy (Ringstraße), které je označováno jako historizující eklektické a které bylo zcela ztraceno při bombardování v roce 1944.

Anastasia Sabinina (Vienna):

Prague at the Austro-Hungarian Exhibition in Imperial Russia: Czech Art Between Vienna and St. Petersburg

The paper examines a web of connections that emerged between Czech artists and the artistic societies and governments of Russia and Austria-Hungary within the framework of the Austro-Hungarian Art and Art-Industry Exhibition held in St. Petersburg. This exhibition, hosted at the esteemed Imperial Society for the Encouragement of the Arts during 1899-1900, showcased over 700 art objects from Austria-Hungary.

Among the six national departments was the Prague section, which displayed paintings, sculptures, as well as applied art objects. Relying on an examination of exhibition catalogues, archival materials, and press reports, the paper demonstrates how the study of network connections emerging from exhibition organization can be utilized as a source of art historical knowledge.

Praha na rakousko-uherské výstavě v carském Rusku: České umění mezi Vídní a Petrohradem

Příspěvek zkoumá síť vazeb, které vznikly mezi českými umělci a uměleckými společnostmi a vládami Ruska a Rakouska-Uherska v rámci Rakousko-uherské uměleckopřemyslové výstavy konané v Petrohradě. Na této výstavě, kterou v letech 1899–1900 hostila vážená Carská společnost pro podporu umění, bylo představeno více než 700 uměleckých

předmětů z Rakouska-Uherska.

Mezi šesti národními odděleními byla i pražská sekce, která vystavovala obrazy, sochy i předměty užitého umění. Na základě zkoumání výstavních katalogů, archivních materiálů a tiskových zpráv příspěvek ukazuje, jak lze studium síťových vazeb vznikajících při organizaci výstav využít jako zdroj uměleckohistorického poznání.

Lovorka Magaš Bilandžić (*Department of Art History, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Zagreb*):

Networking through Graphic Art – Milenko D. Gjurić and Collaboration of Croatian and Czech Graphic Artists after the First World War

After the First World War, graphic artist Milenko D. Gjurić (1894–1945), a student of Max Švabinský at the Prague Akademie výtvarných umění, played a key role in the popularization of printmaking in the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes. Gjurić actively worked on connecting with foreign artists, especially intensifying collaboration with members of the Association of Czech Graphic Artists Hollar. In his magazine *Grafička umetnost* (Graphic Art) he published prints by Adolf Jelínek Alex, Vladimír Silovský and Tavík František Šimon, and in 1920–1921 organized several exhibitions of Czech and Yugoslav graphic art in various cities of the Kingdom of SHS.

Based on archival and periodical sources, the paper will discuss Gjurić's individual network and his active role in strengthening the links between Croatian and Czech graphic artists and their associations, with special emphasis put on the various modalities of their collaboration and joint action on the promotion of graphic art.

Vytváření sítí prostřednictvím grafiky – Milenko D. Gjurić a spolupráce chorvatských a českých grafiků po první světové válce

Grafik Milenko D. Gjurić (1894–1945), žák Maxe Švabinského na pražské Akademii výtvarných umění, sehrál po první světové válce klíčovou roli v popularizaci grafiky v Království Srbů, Chorvatů a Slovinců. Gjurić aktivně pracoval na navazování kontaktů se zahraničními umělci, zejména zintenzivnil spolupráci se členy Sdružení českých umělců grafiků Hollar. Ve svém časopise *Grafička umetnost* (Grafické umění) publikoval grafiky Adolfa Jelínka Alexe, Vladimíra Silovského a Tavíka Františka Šimona a v letech 1920–1921 uspořádal několik výstav české a jugoslávské grafiky v různých městech Království SHS.

Na základě archivních a dobových pramenů bude příspěvek pojednávat o Gjurićově individuální síti a jeho aktivní roli při posilování vazeb mezi chorvatskými a českými grafiky a jejich spolky, přičemž zvláštní důraz bude kladen na různé formy jejich spolupráce a společného působení při propagaci grafického umění.

Petr Kolář (*Státní okresní archiv Klatovy / State District Archive Klatovy*):

Josef Stupecký: Friend, fan, and supporter of the artists of the National Theatre generation

JUDr. Josef Stupecký (1848–1907), a full professor of Austrian civil and mining law at the Law Faculty in Prague and private attorney. That was his professional focus. However, his deep personal interest in art was just as important, if not more important, to him. His close friendship with František Ženíšek, one of the most prominent artistic personalities of his time, brought him to it. As an expert and collector of the works of contemporary artists, he came to know many of them personally and became their supporter. Thanks to his influence

and connections, authors in many cases had an easier path to contracts, promotion of their works or making them available to the public. Of those who gained a truly close relationship with him, it is possible to name e.g. Václav Brožík, Josef Václav Myslbek or Vojtěch Hynais. In the course of his rich career, Josef Stupecký became a member of the State Judiciary and Historical-Legal Examination Commission, the curator of the Austrian Imperial and Royal Museum of Art and Industry, the newly founded Modern Gallery of the Bohemian Kingdom, and also a member and chairman of the Prague expert panel in matters of copyright for the field of fine arts.

JUDr. Josef Stupecký. Přítel, příznivec a podporovatel výtvarníků Generace Národního divadla

JUDr. Josef Stupecký (1848–1907), řádný profesor rakouského práva občanského a horního na Pražské právnické fakultě a soukromý advokát. Tak znělo jeho profesní zaměření. Ovšem pro něho stejně důležitým ne-li důležitějším byl osobní hluboký zájem o umění. Přivedlo ho k němu blízké přátelství s jednou z nejvýraznějších uměleckých osobností své doby Františkem Ženíškem. Jako znalec a sběratel děl soudobých výtvarníků řadu z nich osobně poznává a stává se jejich podporovatelem. Díky jeho vlivu a konexím mají autoři v mnoha případech usnadněnou cestu k zakázkám, propagaci svých děl nebo jejich zpřístupnění veřejnosti. Z těch, kteří k němu získali skutečně velmi blízký vztah, jmenujme dále kupř. Václava Brožíka, Josefa Václava Myslbeka nebo Vojtěcha Hynaise. V průběhu své bohaté kariéry se Josef Stupecký stal členem státní zkušební komise judičiální a historicko-právní, kuratoria rakouského c. k. Musea pro umění a průmysl, dále nově založené Moderní galerie Království českého a též členem a předsedou pražského znaleckého sboru ve věcech autorského práva pro obor výtvarných umění.

Martin Šolc (*Národní památkový ústav, Metodické centrum moderní architektury v Brně / National Heritage Institute, Methodological Centre of Modern Architecture in Brno*):

Ludwig von Förster in the network of Jewish and Protestant Gründers

Rudolf Eitelberger identified Förster as a Prussian and a Protestant who managed to assert himself among the Austrian competition in Pre-March Vienna. He was the only one to invite young German architects to his studio, and from the end of the 1830s he established himself among the Gründer elite, which was intertwined with business and family ties. Förster was an enthusiastic innovator whose architectural career had no clear direction. From the late 1820s, he devoted himself to zincography, which led him to found the specialised publication *Allgemeine Bauzeitung*. On the pages of this journal, he enthusiastically presented topics dealing with innovations in construction, modern technologies and presented foreign examples of buildings that shed light on new typologies and trends in architecture. Especially in the early days of Förster's "liberated" architectural career, the enthusiasm for the railway is evident. The railroad can be seen as Förster's business and social intersection, which connected him to the circle of Rothschilds and Kleins and the communities tied to them. For their members, he created several residential buildings, palaces, temples, and with some exaggeration it can be said that even the shape of a city.

Ludwig von Förster v síti židovských a protestantských gründerů

Rudolf Eitelberger označil Förstera za Prusa a protestanta, který se dokázal v předbřeznové Vídni prosadit mezi rakouskou konkurencí. Jako jediný zval do svého ateliéru mladé

německé architektky a od konce 30. let se zavedl mezi gründerskou elitu, která byla propletena obchodními a rodinnými vazbami. Förster byl nadšeným inovátorem, jehož architektonická kariéra neměla jednoznačný směr. Od druhé poloviny 20. let se věnoval zinkografii, která ho přivedla k založení odborného časopisu *Allgemeine Bauzeitung*. Na stránkách tohoto časopisu nadšeně uváděl témata zabývající se inovacemi ve stavebnictví, moderními technologiemi a prezentoval zde zahraniční příklady staveb, které osvětlovaly nové typologie a trendy v architektuře. Především v počátcích Försterovy „osvobozené“ architektonické kariéry je patrné nadšení pro železniční dráhu. Železnici lze považovat za Försterův obchodní a společenský průsečík, který jej propojil s okruhem Rothschildů a Kleinů a komunit s nimi svázanými. Pro jejich členy vytvořil řadu obytných staveb, paláců, chrámů a s jistou nadsázkou lze říci, že i podobu jednoho města.

Jan Galeta (*Masarykova univerzita, Seminář dějin umění, Brno / Masaryk University, Department of Art History, Brno*):

The Architect August Prokop: The ups and downs in an autobiographical retrospective

August Prokop (1839–1915) is relatively well known as an architect and the author of the first synthesis of Moravian art history. However, basically nothing was written about his character traits, nor his family, social and professional life. So, what were his networks of social contacts? Was he able to benefit from them for contracts or career progression? Did he find help in solving life's hardships and difficult existential moments in them? And what were his connections with other artists? In addition to partial sources, the answers to the questions raised above can be outlined mainly thanks to the exceptional ego document that Prokop wrote. The proposed contribution is therefore focused on the fate of a specific architect, but it also has a more general scope. The analysis of Prokop's social "networking" can also serve as a model solution applicable in researching the social positions of other Central European architects, because it can be grandly said that every region had its own "Prokop", since the professional fates of many of his colleagues from the given period have certain similar features.

Architekt August Prokop: vzestupy a pády v autobiografické retrospektivě

August Prokop (1839–1915) je poměrně dobře znám coby architekt a autor první syntézy moravských dějin umění. V podstatě nic však nebylo napsáno o jeho povahových rysech, ani rodinném, společenském a profesním životě. Jaké tedy byly jeho sítě společenských kontaktů? Dokázal z nich těžit zakázky či kariéerní postup? Našel v nich pomoc při řešení životních útrap a obtížných existenčních momentů? A jaké měl vazby s dalšími umělci? Odpovědi na výše nastolené otázky je krom dílčích zdrojů možno nastínit především díky výjimečnému ego dokumentu, který Prokop sepsal. Navrhovaný příspěvek je tedy zaměřen na osudy konkrétního architekta, má však rovněž obecnější přesah. Analýza Prokopova společenského „zasíťování“ totiž může posloužit rovněž jako modelové řešení aplikovatelné při výzkumu sociálních pozic dalších středoevropských architektů. Nadneseně se totiž dá říci, že každý region měl svého „Prokopa“, neboť profesní osudy mnoha jeho kolegů z daného období mají určité obdobné rysy.

Ludmila Novotná (*Státní oblastní archiv v Plzni / State Regional Archive in Pilsen*):

Josef Matějka, Rudolf Jindřich and Vojta Šíp – members of the art department of the Pilsen table society Mha

At the beginning of the 20th century, table societies were important social networks in Czech towns and cities. In Pilsen, one of the most important table societies was Mha. It developed its activities in 1907–1914. Its members and supporters gradually met in several Pilsen inns and hotels. Mha brought together men of various professions – journalists, actors, writers, musicians, and artists. Establishing work and personal contacts was one of its main goals. The society was headed for the entire time of its existence by Adolf Kopecký, the secretary of the Museum of Art and Industry in Pilsen. The members of the art department of Mha were, among others, the painters Josef Matějka and Rudolf Jindřich and the sculptor Vojta Šíp. They participated to a considerable extent in the decoration of the association's rooms, but each of them made an impact outside of this society. Josef Matějka taught at schools in Pilsen and Prague and mainly painted pictures inspired by his native region. Rudolf Jindřich was the main representative of the Pilsen Art Nouveau, he also worked as a restorer. Vojta Šíp worked in the family stone sculpting workshop. He created tombstones, sculptural portraits, and monuments. His work is still part of Pilsen's public space. In 1919, all three were at the foundation of the Association of Pilsen Artists, which was continuously transformed into the present-day association of visual artists.

Josef Matějka, Rudolf Jindřich a Vojta Šíp – členové výtvarného odboru plzeňské stolní společnosti Mha

Stolní společnosti byly počátkem 20. století významnými sociálními sítěmi našich měst. V Plzni byla jednou z nejznámějších stolních společností Mha. Vytvořila činnost v letech 1907–1914. Její členové a příznivci se scházeli postupně v několika plzeňských hostincích a hotelech. Mha sdružovala muže různých profesí – novináře, herce, spisovatele, hudebníky i výtvarníky. Navazování pracovních a osobních kontaktů bylo jedním z jejích hlavních cílů. V čele společnosti stál po celou dobu existence tajemník tehdejšího plzeňského Uměleckoprůmyslového muzea Adolf Kopecký. Členy výtvarného odboru Mhy byli mimo jiné malíři Josef Matějka a Rudolf Jindřich a sochař Vojta Šíp. Podíleli se značnou měrou na výzdobě spolkových místností, ale každý z nich se profiloval i mimo toto sdružení. Josef Matějka vyučoval na školách v Plzni a Praze a maloval především obrazy inspirované rodným krajem. Rudolf Jindřich byl hlavním představitelem plzeňské malířské secese, pracoval také jako restaurátor. Vojta Šíp působil v rodinné kamenosochařské dílně. Tvořil náhrobky, sochařské portréty a pomníky. Jeho dílo je dosud součástí plzeňského veřejného prostoru. Všichni tři stáli v roce 1919 u zrodu Spolku výtvarníků plzeňských, který se kontinuálně přetvářel až k současným sdružením výtvarných umělců.

Daniel Hupko (*Múzeum mesta Bratislavy / Bratislava City Museum*):

The literary salon of Hana Gregorová in Bratislava

Well-known and lesser-known personalities as well as young, budding visual artists, writers, and musicians found refuge in the Bratislava household of Hana Gregorová (1885–1958) and the novelist and dramatist Jozef Gregor-Tajovský. This "salon" provided space for discussions about art (especially literature), it was attended by the doyens of the Czech literati and critics as well as visiting foreign writers. It was the basis of Hana Gregorová's rich social network and a place of artistic communication. Even though it is a relatively well-known

phenomenon of interwar Bratislava, it has not yet been subjected to detailed research. Our goal is therefore, based on the research of H. Gregorová's personal correspondence against the background of the "operation" of Gregorová's salon, to become acquainted with her social radius and to contribute to the knowledge of artistic life in interwar Bratislava.

Literárny salón Hany Gregorovej v Bratislave

V bratislavskej domácnosti Hany Gregorovej (1885–1958) a prozaika a dramatika Jozefa Gregora Tajovského nachádzali útočisko súdobé známe i menej známe osobnosti i mladí, začínajúci výtvarní umelci, literáti i hudobníci. Tento „salón“ poskytoval priestor na diskusie o umení (najmä o literatúre), prichádzali doň českí literáti a kritici i zahraničné spisovateľské návštevy. Bol základom bohatej sociálnej siete Hany Gregorovej a miestom umeleckej komunikácie. Napriek tomu, že ide o pomerne dobre známy fenomén medzivojnovvej Bratislavy, doteraz nebol podrobený podrobnému výskumu. Naším cieľom je preto na základe výskumu osobnej korešpondencie H. Gregorovej na pozadí „prevádzkovania“ gregorovského salónu spoznať je sociálny rádius a prispieť k poznaniu umeleckého života v medzivojnovvej Bratislave.

Lenka Kerdová (Vienna):

Johannes Urzidil: A theoretician and artist permeating and connecting the Czech-, German- and English-speaking cultural worlds in the revolutionary 20th century

The Prague native Johannes Urzidil is an unjustly forgotten figure in Czech art history, whose importance will be key to clarifying the network of Czech-German ties on the artistic and cultural scene in interwar Czechoslovakia, and thus in Central Europe. The paper will focus primarily on the varied network of his Czech and German-language contacts. His German-speaking friends and colleagues included in no particular order Franz Kafka, Max Brod, Franz Werfel, Egon Erwin Kisch, Ernst Weiss, Felix Weltsch, or another underappreciated Czech (Böhmisch) pioneer of Dadaism, Melchior Vischer. His correspondence with Artuš Černík, a prominent figure in Devětsil and Karel Teige's right-hand man, has also been preserved. The network of contacts around Urzidil will help us to reconstruct the complex situation in interwar Czechoslovakia more reliably, both from the point of view of language (Czech-German Question), nationality, religion, and political-ideology.

Johannes Urzidil: teoretik a umělec prostupující a spojující česko-, německo- a anglicko-jazyčný kulturní svět v převratném 20. století

Pražský rodák Johannes Urzidil je v české uměnovědě dosud neprávem zapomenutou osobností, jejíž význam bude klíčový pro objasnění sítě česko-německých vazeb na umělecké a kulturní scéně v meziválečném Československu, potažmo ve střední Evropě. Příspěvek se zaměří především na pestrou síť jeho českých a německo-jazyčných kontaktů. Mezi jeho německy mluvící přátele a kolegy patřili namátkou Franz Kafka, Max Brod, Franz Werfel, Egon Erwin Kisch, Ernst Weiss, Felix Weltsch nebo další dosud nedocenený český (*böhmisch*) průkopník dadaismu Melchior Vischer. Dochovala se rovněž korespondence s Artušem Černíkem, významnou osobností Devětsilu a pravou rukou Karla Teigeho. Síť kontaktů kolem Urzidila nám pomůže věrohodněji rekonstruovat složitou situaci v meziválečném Československu, a to jak z hlediska jazykového (česko-německá otázka), národnostního, náboženského, tak politicko-ideového.

Barbora Řepková (*Univerzita Karlova, Ústav pro dějiny umění / Charles University, Department of Art History*):

The School of Architecture of Pavel Janák – a teacher as a mediator of opportunities

In addition to his own architectural practice and other professional and organizational activities, Pavel Janák also worked as a teacher at the Prague School of Applied Arts. In addition to Janák's already partially known efforts to secure jobs for graduates, we can point to the number of commissions that the school and the teacher mediated for the students, not only from public institutions but private clients as well. For example, one of the commissions led to the realization of an exclusive villa. The students also earned money for the school's popular excursions abroad by working on such assignments. However, the network of ties formed at the school was not only beneficial unilaterally. Janák partly tailored the school's programme to his interests, letting students explore problems in the field of architecture through assignments, and used the school's work as illustrations for his texts. Therefore, this paper aims to explore Janák's school of architecture as an example of the formation of beneficial relationships at the border of an institutionalized framework and personal contacts.

Škola architektury Pavla Janáka – pedagog jako zprostředkovatel příležitostí

Pavel Janák vedle své vlastní architektonické praxe a dalších odborných i organizačních aktivit působil také jako pedagog pražské Uměleckoprůmyslové školy. Kromě již částečně známých Janákových snah o zajištění pracovního místa absolventům lze nově poukázat na množství zakázek, které se prostřednictvím školy a pedagoga ke studentům dostávaly a to nejenom od veřejných institucí. Jedna ze zakázek vedla například k realizaci exkluzivní vily podle projektu studenta. Studentstvo si zpracováním těchto úkolů také přivydělávalo na oblíbené zahraniční exkurze. Síť vazeb utvářená ve škole však nebyla výhodná pouze jednostranně. Janák program školy částečně uzpůsoboval svým zájmům, studenty prostřednictvím zadání nechával zkoumat problémy na poli architektury a práce školy používal i co ilustrace ke svým textům. Cílem příspěvku je tedy Janákovu školu architektury prozkoumat jako příklad utváření oborově užitečných vztahů na pomezí institucionalizovaného rámce a osobních styků.